

О. В. Яріш,

к. е. н., доцент, завідувач кафедри фінансів та банківської справи,

Полтавський університет економіки і торгівлі

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5693-4852>

С. П. Прасолова,

к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів та банківської справи,

Полтавський університет економіки і торгівлі

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4203-5426>

Ю. В. Глущенко,

к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів та банківської справи,

Полтавський університет економіки і торгівлі

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5530-0340>

В. Ю. Омеляненко,

аспірант, спеціальність 073 Менеджмент, Полтавський університет економіки і торгівлі

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0009-2408-7079>

М. І. Волков,

аспірант, спеціальність 051 Економіка, Полтавський університет економіки і торгівлі

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0007-1848-1366>

DOI: 10.32702/2306-6814.2025.1.106

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ У КОНТЕКСТІ ЦИФРОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ: СВІТОВИЙ ДОСВІД ТА ВІТЧИЗНЯНА ПРАКТИКА

O. Yarish,

PhD in Economics, Associate Professor, Head of the Department of Finance and Banking, Poltava University of Economics and Trade

S. Prasolova,

PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Finance and Banking, Poltava University of Economics and Trade

Y. Glushchenko,

PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Finance and Banking, Poltava University of Economics and Trade

V. Omelianenko,

Postgraduate student, specialty 073 Management, Poltava University of Economics and Trade

M. Volkov,

Postgraduate student, specialty 051 Economy, Poltava University of Economics and Trade

FINANCIAL REPORTING IN THE CONTEXT OF DIGITAL TRANSFORMATION: INTERNATIONAL EXPERIENCE AND NATIONAL PRACTICE

У статті досліджено еволюцію розвитку цифрової фінансової звітності, як нової парадигми фінансової звітності в інформаційному суспільстві. Досліджено етапи впровадження формату XBRL в Україні та світі від перших ініціатив до застосування на глобальному рівні. Здійснено порівняльний аналіз форматів XBRL та Inline XBRL (iXBRL) щодо способів представлення і обробки фінансових даних. Зроблено висновок, що впровадження стандартів XBRL для регулятивних та наглядових цілей у країнах світу найактивніше регулюється фінансовими регуляторами та використовується на ринках капіталу. Обґрунтовано, що впровадження XBRL (iXBRL) в

Україні передбачає значні зміни в екосистемі звітності, що вимагає узгоджених зусиль різних бенефіціарів, включаючи регуляторів, суб'єктів звітування, постачальників програмного забезпечення та професійних організацій. Здійснено систематизацію деструктивних і конструктивних факторів впливу на екосистему цифрової фінансової звітності в українському бізнес-середовищі. Визначено перспективні напрямки удосконалення електронного адміністрування такої фінансової звітності у форматі XBRL в Україні щодо розвитку центру збору фінансової звітності у режимі промислової експлуатації.

The article examines the evolution of digital financial reporting as a new financial reporting paradigm in the information society. The stages of the XBRL format implementation in Ukraine and the world from the first initiatives to its application at the global level are studied. A comparative analysis of the XBRL and Inline XBRL (iXBRL) formats in terms of the ways of presenting and processing financial data is carried out. It is concluded that the implementation of XBRL standards for regulatory and supervisory purposes in countries around the world is most actively regulated by financial regulators and used in capital markets. It is substantiated that introducing XBRL (iXBRL) in Ukraine involves significant changes in the reporting ecosystem, which requires concerted efforts of various beneficiaries, including regulators, reporting entities, software vendors and professional organizations. The article systematizes the destructive and constructive factors of influence on the digital financial reporting ecosystem in the Ukrainian business environment. In particular, it is emphasized that the introduction of XBRL will help ensure transparency of financial reporting; increase process efficiency through automation and reduce the impact of the human factor; comparability of financial indicators of reporting entities regardless of their country of registration through standardization of financial indicators based on taxonomy; increase the confidence of international investors and strengthen the competitive advantages of Ukrainian companies. At the same time, attention is focused on the problematic aspects of the functioning of the financial reporting system of enterprises in a single electronic format, in particular, technical problems with integration; significant investments in technology, increased requirements for the qualifications of specialists; the need to change the reporting culture. The author identifies promising areas for improving the electronic administration of the financial reporting taxonomy in XBRL format in Ukraine, namely, the development of a financial reporting collection center in the mode of commercial operation of the financial reporting collection center's facilities, development and updating of the financial reporting taxonomy and its verification (validation) in XBRL format, as well as means of integrating software systems of reporting entities and the financial reporting collection center with built-in means of validating financial statements in XBRL format.

Ключові слова: МСФЗ, US GAAP, фінансова звітність, XBRL, iXBRL, екосистема фінансової звітності, технологія подання фінансової звітності, таксономія.

Key words: IFRS, US GAAP financial statements, XBRL, iXBRL, financial reporting ecosystem, financial reporting technology, taxonomy.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

За останні кілька років діджиталізація бізнес-процесів в економіці розвивається надзвичайно швидкими темпами. У контексті цієї економічної реальності зростає потреба в адекватній, своєчасній, чіткій та достовірній корпоративній інформації.

Понад 90% глобальної ринкової капіталізації зараз вимагають певної форми цифрової фінансової звітності (наприклад, США, ЄС, Великобританія, Китай, Індія, Японія). Однак поточний глобальний підхід до цифро-

вої фінансової звітності є фрагментарним і, на нашу думку, не реалізує всіх переваг.

Підготовка електронних звітів стала вже загальноприйнятою нормою в багатьох країнах світу, тоді як в Україні подібну практику запроваджено для обмеженої спільноти суб'єктів звітування. Така ситуація призводить до необхідності перегляду змісту звітності для об'єктивної оцінки вітчизняного бізнесу і ухвалення зацікавленими особами на підставі неї обґрунтованих управлінських рішень, а також адаптацію технічних та ресурсних можливостей застосування XBRL формату подання фінансової звітності до діючих стандартів.

Таблиця 1. Еволюція впровадження автоматизованої фінансової звітності у форматі XBRL у різних країнах світу

Країна/ рік впровадження	Організація/Регулятор	Характеристика
Австралія 2002	Австралійський пруденційний регуляторний орган (APRA)	Впровадження XBRL для фінансових послуг
Корея 2003	KOSDAQ Share Exchange	Впровадження XBRL для публічних звітів через фондову біржу KOSDAQ
Індонезія 2003	Центральний банк Індонезії	Перший регулятор, що впровадив XBRL для звітності у фінансовому секторі
Нідер-ланди 2004	Управління водних ресурсів Голландії	Прийняття XBRL для регулятивних документів
США 2005	Комісія з цінних паперів і бірж (SEC)	Програма добровільного подання XBRL на ринку цінних паперів.
Сінгапур 2007	Управління бухгалтерського обліку та корпоративного регулювання	Впровадження XBRL у відповідності до вимог регулювання бухгалтерського обліку
Індія 2007	Резервний банк Індії (RBI), Бомбейська фондова біржа, Національна фондова біржа	Прийняття XBRL в фінансовому секторі для спрощення подання звітності
Велика Британія 2010	Відділ доходів від людських ресурсів, митниці та компанії	Впровадження XBRL для звітності з податків та митних зборів
Японія 2010	Національне податкове агентство, банківська корпорація Sumitomo Mitsui, Токійська фондова біржа	Впровадження XBRL для звітності в фінансовому секторі та на фондовому ринку
Китай 2011	Шанхайська фондова біржа, Шеньчженьська фондова біржа	Зобов'язання щодо подачі фінансової звітності в форматі XBRL через фондові біржі.

Джерело: систематизовано за даними [3; 4].

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Посилення уваги наукової спільноти до вивчення теорії та практики цифрової фінансової звітності як інструменту забезпечення сталого розвитку компанії, зумовили відчутне зростання кількості наукових праць з цієї проблематики у світі та Україні. Зокрема, дослідження передумов і проблем упровадження XBRL, присвячено праці багатьох зарубіжних учених, серед яких Troshani I., Rowbottom N., Azleen Ilias, Erlane K Ghani, Zubir Azhar.

Світовий досвід формування показників фінансової звітності за міжнародними стандартами та його адаптацію до реалій України досліджували такі вітчизняні науковці, як Головацька С., Марценюк Р., Бойко Р., Воронко Р., Вакун О., Ретюньських О., Євсєєва О., Спільник І., Палюх М., Уманців, Польовик Є., Савкова О. та ін. З огляду на те, що світова практика цифровізації звітності продовжує розвиватися швидкими темпами, для українських науковців та практиків особливої актуальності набуває постійний моніторинг новацій у цій сфері.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою статті є вивчення світового досвіду впровадження і розвитку цифрової фінансової звітності, формулювання на цій основі основних переваг і пе-

решкод у реалізації цього процесу в Україні.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Вплив цифрової трансформації на бізнес відчувається у безпрецедентний спосіб. Він є дуже значним і характерним як з точки зору широти, так і швидкості перетворень у бізнес-та інформаційних екосистемах. Тому логічно стверджувати, що цифрова фінансова звітність є однією з ключових функцій, яка повинна відповідати ері цифрової трансформації. Сучасні цифрові платформи не тільки спрощують процеси збору, обробки та подання фінансової інформації, але й підвищують точність, прозорість і ефективність фінансових звітів.

Цифрова фінансова звітність — фінансова звітність з використанням структурованої комп'ютерно орієнтованої форми на відміну від традиційного формату фінансової звітності, що складалася у паперовому вигляді, електронних версій паперових звітів, таких як HTML, PDF, або як документ у форматі текстового редактора, який зчитується тільки людиною [1].

Основна відмінність цифрової фінансової звітності від електронної полягає в тому, що в електронних звітах інформація просто оцифровується, але зберігається у формі, що залишається зрозумілою лише людині. Цифрові ж звіти, завдяки використанню сучасних технологій, надають контекстне значення даним, що дозволяє комп'ютерам "розуміти" ці дані і автоматично їх обробляти.

Ідея розробки автоматизації фінансової звітності належить Чарльзу Хоффману, члену Американської асоціації сертифікованих бухгалтерів (AICPA), який у 1998 році запропонував використовувати XML (eXtensible Markup Language) для автоматизації фінансової звітності. Високий потенціал XML для стандартизації та спрощення обміну фінансовою інформацією між різними програмними засобами та платформами сприяв поширенню ідеї автоматизації, що призвело до встановлення XBRL як офіційного стандарту (табл. 1). Ця ініціатива реалізувалася створенням у 2001 році XBRL International, глобального некомерційного консорціуму, який сьогодні об'єднує понад 600 провідних світових технологічних, бухгалтерських, фінансових служб і регулюючих органів та продовжує займатися розробкою та просуванням XBRL [2].

Ідея розробки XBRL полягала у стандартизації фінансової звітності для ефективного обміну фінансовою інформацією між різними зацікавленими користувачами з можливістю її застосування в будь-якій країні світу незалежно від мови подання [3]. Створення структурованих тег, які приписують контекстне значення до кожного елемента фінансової звітності з використанням попередньо визначених машинозчитуваних таксонів дозволило не лише зберігати звіти у цифровому форматі, але й забезпечило можливості автоматичного вилучення, класифікації, сортування, аналізу та порівняння інформації між компаніями та у динаміці.

Рис. 1. Впровадження стандартів XBRL для регулятивних та наглядових цілей у країнах світу (станом на вересень 2023 р.)

Джерело: узагальнено за даними [8].

Свого розвитку концепція цифрової фінансової звітності набула у 2019 році з впровадженням Комісією з цінних паперів та бірж США вимог для компаній, акції яких котируються на біржі, подавати фінансову звітність у вдосконаленій версії XBRL — Inline XBRL (iXBRL).

Основні відмінності між форматами XBRL та Inline XBRL (iXBRL) полягають у способі представлення і обробки фінансових даних.

Формат XBRL орієнтований на представлення виключно структурованих даних, що дозволяє автоматизувати аналіз, водночас не підтримує інтерактивне відображення звітів для користувачів [5].

У свою чергу, iXBRL є розширенням XBRL, що дає можливість вбудовувати дані XBRL безпосередньо в HTML-формат звіту, забезпечуючи як зручне представлення

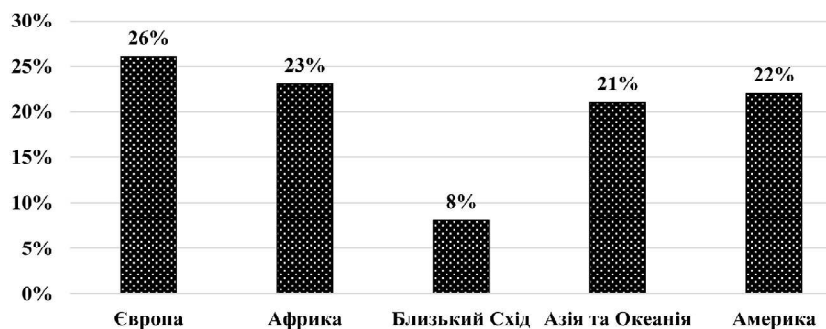

Рис. 2. Використання стандартів МСФЗ як єдиного набору глобальних стандартів бухгалтерського обліку у регіональному розрізі (станом на вересень 2023 року)

Джерело: сформовано за даними [9].

для користувачів, так і можливість автоматичної обробки даних. Цей підхід дозволяє створити єдиний документ, який можна переглядати як звичайний веб-сайт,

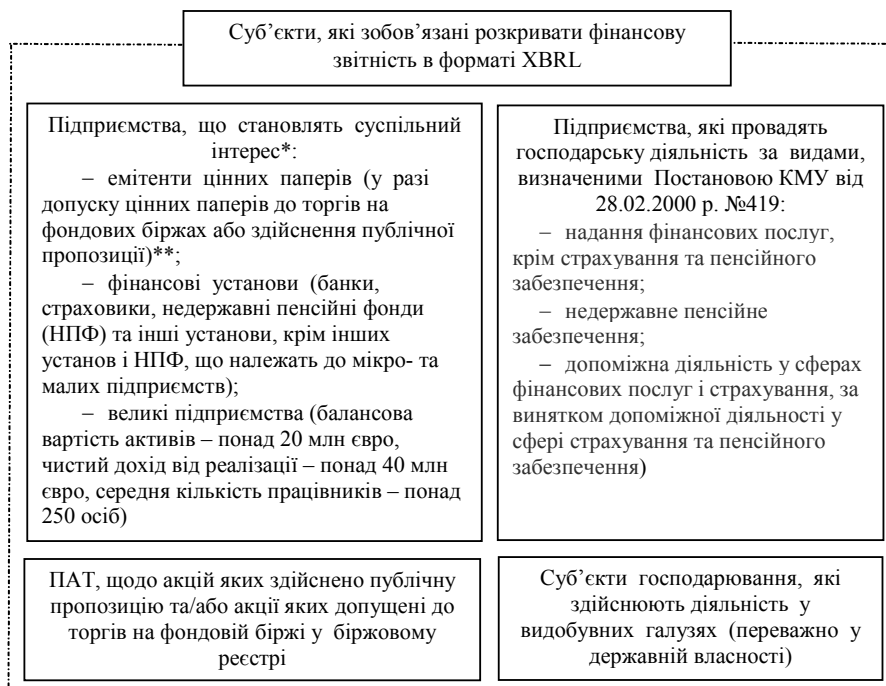

Рис. 3. Склад суб'єктів, які зобов'язані розкривати фінансову звітність в форматі XBRL

* Розкривати фінансову звітність на підставі таксономії фінансової звітності за міжнародними стандартами в єдиному електронному форматі зобов'язані не лише підприємства, які становлять суспільний інтерес, а усі хто складає ФЗ за МСФЗ.

** Емітенти цінних паперів, цінні папери яких були допущені до торгів на фондових біржах хоча б один день у звітному році, відносяться до підприємств, що становлять суспільний інтерес у такому періоді.

Джерело: сформовано на основі [10;11].

Рис. 4. Систематизація конструктивних і деструктивних факторів впливу на екосистему цифрової фінансової звітності в українському бізнес-середовищі

Джерело: систематизовано за даними [13—18].

що значно полегшує доступність і взаємодію з інформацією [6].

Наразі XBRL використовується в 65 країнах світу, у майже 220 різноманітних реалізаціях звітності, кількість, яких постійно зростає [7]. Найактивніше впровадження формату XBRL регулюється фінансовими регуляторами та використовується на ринках капіталу у 44 країнах світу, серед яких 24 країни ЄС за виключенням Румунії, Словенії та Чехії, а також Австралія, Бразилія, Велика Британія, Грузія, Ізраїль, Індія, Індонезія, Китай, Катар, Колумбія, Ліхтенштейн Маврикій, Непал, росія, США, Україна, Уругвай, Чилі, Японія (рис. 1).

У таких країнах, як Велика Британія, Данія, Естонія, Індія, Італія, Китай, Колумбія, Малайзія, Маврикій, Німеччина, Нідерланди, Південна Африка, Саудівська Аравія, Сінгапур, Таїланд, Фінляндія, Швеція, впровадження XBRL також підтримується органами, що здійснюють реєстрацію підприємств. Це дозволяє автоматизувати процес подачі та зберігання корпоративних даних та спрощує взаємодію між компаніями та державними органами.

Узгодження на глобальному рівні комп'ютерних кодів (елементів для ідентифікації (позначення) роз-

криття інформації у фінансовій звітності забезпечує таксономія.

У світовій практиці впровадження XBRL існує два основних стандарти, або таксономії, для тегів XBRL. Таксономія US GAAP (Загальноприйняті принципи бухгалтерського обліку) використовується переважно внутрішніми користувачами в США, тоді як таксономія МСФЗ (Міжнародні стандарти фінансової звітності) прийнята міжнародними користувачами в США, ЄС та на інших ринках з вимогами до XBRL (табл. 1) [8].

В Україні епоха цифрової фінансової звітності стартувала внесенням змін до Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" щодо удосконалення деяких положень від 05.10.2017 № 2164-VIII щодо подання визначеними категоріям економічних контрагентів фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності, складеної на основі таксономії фінансової звітності за міжнародними стандартами фінансової звітності в єдиному електронному форматі (рис. 3) [10; 11].

Тим самим вперше у країні було задекларовано вимогу подання цифрової фінансової звітності у форматі XBRL, а першим звітним періодом подання електронної звітності визначено 2020 рік.

У цьому контексті XBRL варто розглядати як важливий крок на шляху інтеграції національних ринків у міжнародні фінансові системи. По суті, XBRL спрощує організацію фінансової інформації відповідно до МСФЗ, стандартизує та генерує високу якість фінансової інформації, зручну та змістовну для інвесторів, кредиторів та інших зацікавлених сторін.

Щороку Рада МСФЗ (IFRS) оновлює міжнародні стандарти фінансової звітності: випускає як нові документи, так і доповнює чинні стандарти. А це означає, що попри суттєві переваги в процесі переходу на цифрову фінансову звітність за стандартом XBRL в українському бізнес-середовищі Україна стикається з рядом складних завдань і викликів (рис. 4).

Наразі Україна знаходиться в активному процесі реалізації Порядку функціонування центру збору фінансової звітності, затвердженого Постановою КМУ від 11.08.2023 р. №845, яким визначено організаційні засади, функції державних органів, управління центром, приймання фінансових звітів підприємств та консолідованої звітності за МСФЗ у форматі XBRL та обмін інформацією між органами щодо фінансових звітів у цьому форматі [12].

Перспективним напрямом в рамках третього етапу реалізації Порядку [12] передбачено розвиток центру збору фінансової звітності у режимі промислової експлуатації засобів центру збору фінансової звітності, розроблення та оновлення таксономії фінансової звітності і її перевірки (валідації) у форматі XBRL, а також засобів інтеграції програмних комплексів суб'єктів звітування і центру збору фінансової звітності з вбудованими засобами валідації фінансової звітності у форматі XBRL [19].

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Запровадження відкритого стандарту обміну бізнес-інформацією у форматі XBRL в Україні стало важливим етапом на шляху до глобалізації фінансової звітності та значним кроком у напрямку міжнародних стандартів ведення бізнесу прозоро й відповідально, забезпечуючи можливість обміну даними на міжнародному рівні незалежно від мови та формату звітності.

Дослідження сучасної практики складання фінансової звітності і консолідованої фінансової звітності за міжнародними стандартами на основі таксономії фінансової звітності за міжнародними стандартами в єдиному електронному форматі, показало, що для українських суб'єктів звітування переваги виходять за рамки управління фінансовими ризиками й можливостями компанії, забезпечуючи конкурентні переваги, зміцнення довіри інвесторів і розширення доступу до нових джерел капіталу.

Водночас це покладає на них відповідальність за дотримання вимог цифрової звітності, а також за інтеграцію своїх фінансових систем із національним центром збору фінансової звітності.

Література:

1. Спільник І., Палюх М. Бухгалтерський облік в умовах цифрової економіки. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2019. Випуск 1—2. С. 83—96. DOI: <https://doi.org/10.35774/ibo2019.01.083>
2. Digital Financial Reporting Facilitating digital comparability and analysis of financial reports. April 2024 URL: <https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/standards/taxonomy/digital-financial-reporting/digitalreportingarticle-april2024.pdf>
3. The Role of Regulators in XBRL Adoption and Implementation. URL: <https://www.irisbusiness.com/the-role-of-regulators-in-xbrl-adoption-and-implementation/>
4. Azleen Ilias, Erlane K Ghani, Zubir Azhar. XBRL in the Malaysian Financial Reporting Landscape: The Regulators' Perspective URL: https://www.researchgate.net/publication/338295983_XBRL_in_the_Malaysian_Financial_Reporting_Landscape_The_Regulators'_Perspective
5. Everything You Need to Know About Inline XBRL (iXBRL). (2021) URL: <https://www.toppanmerrill.com/blog/what-is-ixbrl/>
6. Головацька С. І., Марценюк Р. А. Сучасні тенденції адміністрування звітності підприємства в умовах цифрової економіки. Вісник ЛТЕУ. Економічні науки. №70. 2022. URL: <http://www.journals-lute.lviv.ua/index.php/vis-nyk-econom/issue/view/108>
7. The XBRL Standard. URL: <https://specifications.xbrl.org/presentation.html>
8. XBRL Project Directory. URL: <https://www.xbrl.org/the-standard/why/xbrl-project-directory/>
9. Analysis of the IFRS Accounting jurisdiction profiles. URL: <https://www.ifrs.org/use-around-the-world/use-of-ifrs-standards-by-jurisdiction/#analysis-of-the-168-profiles>
10. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. Закон України від 16.07.1999 р. №996-XIV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
11. Про внесення змін до Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" щодо удосконалення деяких положень Закон України від 05.10.2017 № 2164-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2164-19#Text>
12. Про внесення змін до Порядку подання фінансової звітності. Постанова Кабінету Міністрів України від 11.07.2018 № 547 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/547-2018-%D0%BF#n6>
13. Office of Structured Disclosure Staff Observations, Guidance, and Trends URL: <https://www.sec.gov/about/divisions-offices/division-economic-risk-analysis/office-structured-disclosure-staff>
14. Troshani I., Rowbottom N. Digital corporate reporting: Research developments and implications. Australian Accounting Review, № 31 (3), 2021, P. 213—232.
15. Бойко Р. В., Воронко Р. М. Формування та подання фінансової звітності у форматі XBRL: стан, проблеми та перспективи впровадження в Україні. Вісник Львівського торговельно-економічного університету.

Економічні науки. 2020. № 61. С. 51—56. URL: <http://journals-lute.lviv.ua/index.php/visnykeconom/article/view/723>

16. Проблеми впровадження стандарту звітності XBRL / Вакун О. В. та ін. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2020. № 2 (46). С. 3—8. URL: <http://pbo.ztu.edu.ua/article/view/210840>

17. Уманців Г. В., Польовик Є. В. Формування звітності у форматі XBRL. Економічний вісник університету. 2020. Вип. 46. С. 95—102. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/есви_2020_46_13

18. Савкова О. Що являють собою нові вимоги у світі фінансової звітності (iXBRL)? URL: <https://www.bdo.ua/uk-ua/blogs-2/consulting/what-are-the-new-requirements-in-the-world-of-financial-reporting>

19. Про затвердження Порядку функціонування центру збору фінансової звітності. Постанова Кабінету міністрів України від 11 серпня 2023 р. № 845. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennia-poriadku-funktsio-nuvannia-tsentru-zboru-finansovoi-s845-110823>

References:

1. Spilnyk, I. and Palukh, M. (2019), "Accounting in the digital economy conditions", The institute of accounting, control and analysis in the globalization circumstances, Vol. 1—2, pp. 83—96. DOI: <https://doi.org/10.35774/ibo2019.01.083>.

2. International Financial Reporting Standards Foundation (2024), "Digital Financial Reporting Facilitating digital comparability and analysis of financial reports", available at: <https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/standards/taxonomy/digital-financial-reporting/digital-reporting-article-april2024.pdf> (Accessed 10 Dec 2024).

3. IRIS (2024), "The Role of Regulators in XBRL Adoption and Implementation", available at: <https://www.irisbusiness.com/the-role-of-regulators-in-xbrl-adoption-and-implementation/> (Accessed 10 Dec 2024).

4. Ilias, A. Ghani, E. K and Azhar, Z. (2019), "XBRL in the Malaysian Financial Reporting Landscape: The Regulators' Perspective", available at: https://www.researchgate.net/publication/338295983_XBRL_in_the_Malaysian_Financial_Reporting_Landscape_The_Regulators'_Perspective (Accessed 10 Dec 2024).

5. Merrill, T. (2021), "Everything You Need to Know About Inline XBRL (iXBRL)", available at: <https://www.toppanmerrill.com/blog/what-is-ixbrl/> (Accessed 10 Dec 2024).

6. Holtsova, I. and Zybareva, O. (2020), "Key aspects and current trends in the development of digital technologies in the activities of Ukrainian enterprises", Visnyk LTEU. Ekonomichni nauky, vol. 70, available at: <http://www.journals-lute.lviv.ua/index.php/visnyk-econom/issue/view/108> (Accessed 10 Dec 2024).

7. XBRL (2024), "The XBRL Standard", available at: <https://specifications.xbrl.org/presentation.html> (Accessed 10 Dec 2024).

8. XBRL (2024), "XBRL Project Directory", available at: <https://www.xbrl.org/the-standard/why/xbrl-project-directory/> (Accessed 10 Dec 2024).

9. IFRS (2024), "Analysis of the IFRS Accounting jurisdiction profiles", available at: <https://www.ifrs.org/use-around-the-world/use-of-ifrs-standards-by-jurisdiction/#analysis-of-the-168-profiles> (Accessed 10 Dec 2024).

10. The Verkhovna Rada of Ukraine (1999), The Law of Ukraine "On accounting and financial reporting in Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (Accessed 10 Dec 2024).

11. The Verkhovna Rada of Ukraine (2017), The Law of Ukraine "On accounting and financial reporting in Ukraine" improvement of certain provisions", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2164-19#Text> (Accessed 10 Dec 2024).

12. Cabinet of Ministers of Ukraine (2018), Resolution "On Amendments to the Procedure for Submission of Financial Statements", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/547-2018-%D0%BF#n6> (Accessed 10 Dec 2024).

13. US Securities and Exchange Commission (2024), "Office of Structured Disclosure Staff Observations, Guidance, and Trends", available at: <https://www.sec.gov/about/divisions-offices/division-economic-risk-analysis/office-structured-disclosure-staff> (Accessed 10 Dec 2024).

14. Troshani, I. and Rowbottom, N. (2021), "Digital corporate reporting: Research developments and implications", Australian Accounting Review, vol. 31 (3), pp. 213—232.

15. Boyko, R. V. and Voronko, R. M. (2020), "Preparation and Presentation of Financial Statements in XBRL Format: Status, Problems and Prospects for Implementation in Ukraine", Visnyk Lvivskoho torhovelno-ekonomichnoho universytetu. Ekonomichni nauky, vol. 61, pp. 51—56, available at: <http://journals-lute.lviv.ua/index.php/visnykeconom/article/view/723> (Accessed 10 Dec 2024).

16. Vakun, O. V. (2020), "XBRL reporting standard: implementation issues", Problems of Theory and Methodology of Accounting, Control and Analysis, vol. 2 (46), pp. 3—8, available at: <http://pbo.ztu.edu.ua/article/view/210840> (Accessed 10 Dec 2024).

17. Umantsiv, H. V. and Polovyk, Y. V. (2020), "Generating reports in XBRL format", Ekonomichniy visnyk universytetu, vol. 46, pp. 95—102, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/есви_2020_46_13 (Accessed 10 Dec 2024).

18. Savkova, O., (2020), "What are the new requirements in the world of financial reporting (iXBRL)?", Available at: <https://www.bdo.ua/uk-ua/blogs-2/consulting/what-are-the-new-requirements-in-the-world-of-financial-reporting> (Accessed 10 Dec 2024).

19. Cabinet of Ministers of Ukraine (2023), Resolution "On approval of the Procedure for the functioning of the financial reporting collection center", available at: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennia-poriadku-funktsio-nuvannia-tsentru-zboru-finansovoi-s845-110823> (Accessed 10 Dec 2024).

Стаття надійшла до редакції 24.12.2024 р.

УДК 336.7

О. А. Водолазська,
к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7858-7118>
С. В. Колєсник,
магістрант кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0000-1633-4265>

DOI: 10.32702/2306-6814.2025.1.113

РОЗВИТОК ФОНДОВИХ БІРЖ В УКРАЇНІ: ТЕНДЕНЦІЇ, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

O. Vodolazska,
PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Finance, Banking and Insurance,
Dnipro State Agrarian and Economics University, Dnipro
S. Koliesnik,
Master's student of the Department of Finance, Banking and Insurance,
Dnipro State Agrarian and Economics University, Dnipro

DEVELOPMENT OF STOCK EXCHANGES IN UKRAINE: TRENDS, PROBLEMS AND PROSPECTS

Розвиток фондових бірж в Україні відіграє ключову роль у залученні інвестицій і стимулюванні економічного зростання, проте цей сектор стикається з численними викликами. У статті розглянуто актуальні проблеми функціонування фондових бірж в Україні, включаючи низьку ліквідність, недовіру інвесторів і недостатню інфраструктуру. Проведено аналіз тенденцій розвитку ринку цінних паперів у 2017—2023 роках, зокрема динаміки індексу ПФТС, обсягів біржових операцій і структури фінансових інструментів. Виявлено, що український фондовий ринок демонструє повільне зростання і значну залежність від державних облігацій. Основну увагу приділено викликам, пов'язаним із низькою часткою біржової торгівлі у ВВП, впливу війни та пандемії, а також недолікам у регуляторній політиці. Запропоновано напрями вдосконалення, спрямовані на зміцнення біржової інфраструктури, покращення інвестиційного клімату та інтеграцію до глобальних фінансових ринків.

The development of stock exchanges in Ukraine is a key element of economic growth and investment attraction, but it faces numerous problems. The main obstacles include insufficient market liquidity, low investor confidence, and weak infrastructure, which limits the ability of Ukrainian enterprises to raise capital and reduces their competitiveness. The article examines the historical aspects of the formation of the stock market in Ukraine, current trends in its development, and a comparison with international standards. An analysis of the structure of trading volumes, stock market indices, and changes in the regulatory environment that affect the functioning of the market is conducted. Based on an analysis of the number of stock exchanges in 2016—2023, their significant reduction was revealed. The article examines the dynamics of the ratio of stock market trading volumes to Ukraine's GDP. A significant part of trading on the stock market falls on the over-the-counter segment, which demonstrates a low level of organized trading. The main volume of stock trading falls on transactions with government bonds, while trading in corporate bonds and shares remains negligible. Particular attention is paid to the analysis of the dynamics of the country's main stock index — PFTS, which reflects the state of the most liquid stocks. It was found that the value of the index in 2023 is almost